

ERDELYI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS,
KÖZGAZDASÁGI.
HETILAP

Szigoru ember.

— Na, most megbosszultam magam
a telefonon. Rossz számot kértem . . .

Nem reklám,
hanem valóság,
hogy női és leány-
ka-felöltők leg-
olcsóbban :-;

PLESZ

Kereskedők részletcsoportjának
tagja. ;-;

központi ruha-
áruházában sze-
rezhetők be,

a színház hátsó bejáratával
szemben. :-: Óriási válasz-
ték, szolid és olcsó árak.

Muzsai József

ARAD,
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb!

Kül- és belföldi gyógy-
szer különlegességek

VOJTEK
gyógyszertár

GANZ-féle motorok,
és dynamok bizományi raktára.
Motorok és dynamok tekeréselése.
Autóvilágítás akkumulátorokszak-
szerű javítása és töltése.

Heidrich József Arad,
Strada Ioan Calvin No. 26.

IDEAL, UNDERWOOD
és hordozható

írógépek

ujak és használtak állandóan rak-
táron. Nagy javító műhely! I-a gar-
rantált friss angol írógépszalagok.
Irodafelszerelések. Izléses nyom-
tatványok. :-: Dombornyomda és
bélyegzők. Állandó gyors és gép-
írási tanfolyam.

Arad, Strada
Császár, Alexandri No. 5.
Telefon 398.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós
ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.
ARAD, Színházépület.

A volt **Éles Ármin-féle**
helyiségben a mai igényeknek
megfelelő

**fűszer- és csemege-
üzletet**
nyitottam.

Uj vállalatomhoz a t. közönség b. párt-
fogását kérem. Teljes tisztelettel:
Éles Lily.

Soha nem látott olcsó árak **Bogyó** harisnyaüzletében Str. Eminescu 13.

„ADESGO” selyembarisnya No. 45 Qual. II. lej 158. „Adesgo” No. 51. Qual. II. lej 175. „HÁROM KORO-
NAS” selyembarisnya Qual. II. lej 175. „TRAMELIA” Qual. II. lej 145. „ORECO” lej 118 l. cérnáharisny-
„NICE”, „Ideal” „Margot” lej 118. Selyem flor 55 lejtől Glase bőrkeziyű l. lej 185. Cérnakeziyű 44
lejtől. Selyem reform női nadrág 85 lejtől.

Bélyegzőket, „Stampa” dombornyomású névjegyeket levélpapírokat olcsón készít
„Arad, Str. Bratianu
a főpostával szemben

Fordítások, kérvények, másolások

„MINERVA” Fordítási iroda
Arad, Bul. Reg. Maria No. 10

Butor részletre készpénz árban **Garai**
kedvező feltételekkel

ARAD, Piața Avram Iancu No. 10. TIMIȘOARA, Fabrica P. Coronini No. 23.

Uzoda megnyitás hétfőn apr. 14-én a **Simay fürdőben**

Nőknek és férfiaknak együtt minden hétfőn és csütörtökön 5—8-ig.
Csak nőknek kedden egész nap és pénteken d. u. — Csak férfiaknak — keddet kivéve —
mindennap délelőtt, de szombaton délután is. — **Uzás tanítás** felnőtteknek és gyermekeknek

Legjobban **Központi** v. Ujságíró Club
étkezhetsz a **éttermeiben.**

ERDÉLYI ÉLET

TÁRSADALMI, MŰVÉSZETI, KÖZGAZDASÁGI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRAT
FŐSZERKESZTŐ: GELLER ÖDÖN

Tükör a helyzetről.

Beszámoló a Maniu-kormány tizenöthónapos multjáról. A liberálisok szünetlen pergőtize a hatalom ellen. Maniu bel- és külföldi népszerűsége dacára ma is változatlanul a liberálisok dominálják az ország gazdasági helyzetét. Miniszter áldozatokat követelnek a belső párt harcok.

Bukarestben az elmúlt hetek során az eddigi, meglehetősen éles válságok kezdenek határozott irányban összefolyni. Előreláthatóan súlyos változások következnek be.

Tizenöt hónappal ezelőtt alakult meg a Maniu-kormány szinte forradalmi színezetű párt harcok folyamányaként és így a különben is mindig ideges és nyugtalan politikai helyzet hamarosan

az állandó krízis jellegét öltötte magára.

A Maniu vezetése alatt álló nemzeti parasztpárti kormány hivatalbalépése többet jelentett elődjének egyszerű fölváltásánál.

Háttérbe szorította az egyedül uralkodó liberális pártot, amely a mai Romániát megteremtette, a román dinasztiaát betelepítette s Románia egész közgazdasági erejét, tisztviselői karát, minden valamire való szellemi és anyagi társulását kezében tartja.

Az új kormánynak tehát ezt a megtörhetetlennek látszó hegemóniát meg kellett volna törnie, de munkája természetesen nem sikerült. Ma, tizenöt hónap után, amikor közben hamisítatlan

külföldi népszerűségével

a jelenlegi kormány stabilizációs kölcsönt tudott szerezni,

ma is változatlanul a liberálisok dominálják Románia gazdasági életét.

A nemzeti bank állandó viszályban él a kormánnyal és így egészséges pénzügyi politika nem fejlődhet ki. A helyzet az, hogy gazdasági téren a megbukott liberálisok nemcsak vezetnek, hanem egyenesen

kellemetlenkednek a kormánynak

s ezzel az ország gazdasági válságát annyira fokozzák, hogy a Maniu-kormány a gazdasági impotencia miatt kénytelen lesz önként elhagyni a helyét.

A válság másik részét a dinasztia és a kormányzat közötti viszály szülte. A dinasztia mindenkor liberális vizeken evezett. Addig tartotta a liberális kormányokat, amíg azok ezt úgy kívánták s mindig azoknak az átmeneti alakulatoknak adta át a liberális „bukás” idején a hatalmat,

akinek azt a Bratianu-dinasztia adományozta.

A Maniu-kormány uralomra kerülése a néptömegek nagy megmozdulása alapján tehát

a dinasztia és a liberálisok szövetségi akaratainak ellenére történt.

Már ez magában véve viszályt jelentett az uralkodóház és a mai végrehajtó hatalom között. Fokozódott ez az állapot a harmadik régens megválasztása esetén, amikor Maniu két nagy erdélyi varázslója: Vajda belügyminiszter és Popovici pénzügyminiszter diabolikus mesterkedésének hatása alatt Sarateanut ültette be harmadik régensnek. Ennek kettős következménye volt: Mária királyné és fia, Miklós régensherceg leplezetlenül ellene fordultak Maniueknak.

A válság harmadik forrása magában a jelenlegi kormányban és pártjában rejlik. Ez a párt tulajdonképp egy öt évvel ezelőtt nagynehezen összetákolts koalíció. Egyik felét szolgáltatta az erdélyi nemzeti párt, amely

erősen nacionalista és demokrata jellegű,

a másik részét a regáti és besszarábiai parasztpárt, amely *radikális érzelmű.*

Amíg az ellenzéken volt ez a koalíció, meglehetősen összehangolódott, de a kormányon éles

Rögtön szépít a világhírű MARGIT crem

• Dr. Földes és Hehs cégtulajdonosok: Hehs örökösök •

ellentétek támadtak benne, különösen a harmadik régens megválasztása óta. Azóta a két alkotó elem, a nemzetiek és a parasztpártiak vezére,

Maniu és Michalache mind mind élesebb ellentétbe kerülnek egymással,

amit ideig-óráig csak a mindketőre egyaránt veszélyt rejtő helyzet kedvezőtlen alakulása tud elsimítani. A régensválasztás után a regáti parasztpártiak kérészalkolták Popovici pénzügyminiszter elbocsátását. Erre Vajda belügyminiszter három hónapra Bécsbe távozott.

A folytonos surlódásokat Maniu nagynehezen áthidalta, de minden alkalommal vagy a nemzeti származása, vagy egy parasztpárti származása miniszter esett áldozatul.

A lemondott miniszterek hivei azonban kavarják a közös pártban az ellenzéket.

Most a liberálisok s az avarescánusoknak erős kormánybuktató manővere és a dinasztiában való folytonos ellentétek megint összecsiszították a pártot és Maniunak sikerült hazahozni Vajdát, de a házi csönd és nyugalom csak látszólagos s kérdéses, hogy mikor borul föl a helyzet a kormányban, amely folytonos ellentétekben hanyódik és a pártban, ahol minden héten el kell nyomni valamely elégedetlen kezdeményezést. Maniu ugyan napról-napra erélyesebb és politikussabb lesz, de mégis lépésről-lépésre tért veszt s nyilvánvalóan oda csuszik, hogy

politikai érintetlenségének, megmaradt népszerűségének védelme címén végül is kénytelen lesz lemondani.

A kormány eme válságos helyzetét tükrözték nemrégén a községi választások is, amelyek

bár a kormány győzelmével végződtek, mégis

a liberálisok meglepetés-szerű előretöréséről tanuskodtak,

ami a választások meglehetősen tisztaságára való tekintettel a magasabb társadalmi rétegek jelentős irányváltozását jelentik. Erdélyben ugyan a kormány fényesen győzött, de csak ott, ahol a kisebbségekkel szövetkezett, míg az olyan helyeken, ahol ilyen pakli nem jött létre, a kisebbségek is borsot törtek a kormány orra alá.

A Maniu-kormány most újabb válságba sodródott helyzeti és személyi végzettszerűségek miatt. A válság tengelye a besszarábiai oroszán, Stere Konstantin, akin

keresztül sikerült már megbuktatni a hadügyminisztert és most igyekeznek kivetni nyeregből az egész kormányt is. Arra kell gondolnunk, hogy már elég sok részleges válság zugott el: Popovici, Junian, Joanitescu ment, most pedig Cichoski távozott.

A liberálisok most már Costachescu és Raducanu ellen kezdték meg a harcot. Costachescut azzal akarták elgáncsolni, hogy ő volt az, aki az operai incidensre a beszédével alkalmat adott. Raducanuról viszont azt állapították meg a liberálisok, hogy ő indította el a Sterenek szóló éljenek lavináját. Ha ez a liberális attak is sikerrel jár, úgy tömegesen ürülnek meg a miniszteri székek.

Fáskerti Tibor

kis könyve, a „Bevezetés“ komoly figyelmet keltett az erdélyi könyvpiacra. Ezuttal nem többé kevésbé sikerült versek gyűjteménye, hanem mélyenjáró és filozófikus magaslatoakat érintő tanulmány kerül az olvasó kezébe. Írója alapos készütségről tesz tanúságot és nem kevés bátorságot árul el azzal, hogy ilyen nehéz és az átlagon felülálló témához mert nyulni. Fáskerti Tibor komor és sulyos szociológiai témát ültet át a „Bevezetés“-ben

filozófiai terminológiára és elmentült studiumában legnagyobb részt el is éri ezt a kitűzött célt. Azoknak, akik a bölcséleti frazeológia árnyalataival tisztában vannak, külön csemege Fáskerti gyakorlott nyelvészete, amellyel a legnehezebb elméleti tételeken is keresztül vezet az olvasót. Az erdélyi olvasóközönség, amelyet a könnyű műfajok művelői alaposan leszoktattak arról, hogy a valórt keressék a nyomtatott papírlapon, élvezettel forgathatják a kis könyv lapjait, amelyből ezenkívül ismereteket is profitálhatnak.

PATAKI VERONIKA

|| táncestélye

április 10-én

|| a Kulturpalotában.

Kiséri: Kósa György zongoraművész.

Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

Kérjen prospektust az idej szenzációs nagy nyári

Skandináviai társasutazásról a WAGONS-LITS COOK utazási vállalat aradi menetjegy irodájában, Minorita templommal szemben. Tel. 6-57.

„Sajnos, minálunk kevés érzék van a szociális bajok iránt.“

— Intim vitatkozás egy kormánypárti kegyelmessel. —

A kegyelmes ur nem volt mindig nemzeti párti. Szókimondó, bátor, sőt szilaj. Amin nem csodálkozott senki. Ezt a politikai vérmérsékletet az apjától örökölte. Egyebet sem örökölt tőle. Mikor az új rezsimhez csatlakozott, a benfentesek tömege egy kicsit fejbekólintottnak érezte magát, de a mindig okosabbak, akik a meghunyászkodást és az alattomos érvényesülést valami magasabbrendű szellemi műveltség szeretnék feltüntetni, mindenféle csillapító jóslatok kenőcsével kengették a háborgó lelkeket. Hogy „majd meglátjátok, milyen gyökeres változás lesz“, meg, hogy „bizátok csak rá, ő jobban ismeri a dörgést“. Nos,

a kegyelmes ur elég régen ül a nemzeti-pártban és várja, várja azokat a nagyszerű reformokat, amiknek eljövetelevel nyugtatták meg a pálfordulásán felháborodottak seregét.

Várja a dörgést, amelyben Maniu-Mózes a Megújulás kőtblait mutatja fel tikkadt várakozó hiveinek. Kisebbségi jogokat, a szociális igazságtalanságok enyhítését harangozta be a kegyelmes ur és — semmi.

Kíváncsi voltam, hogyan gondolkodik, mit érez, mit remél egy ilyen politikus? És hogyan rezonál a cserbenhagyott eszmékre, a megtagadott elvekre? Talán nem is tépte ki őket a szívéből... talán olyan ő, mint a boldogtalan szerelmes, akit a gazdag szülők kegyetlenül elszakítottak szegény ideáljától és erőszakosan egy pénzszeszákkal házasítottak össze... de ha szemben találja magát az idállal, elérzékenyül és újra fellobban a soha ki nem alvó rajongás...

Beszélgettem a kegyelmes urral. Eleinte kerültem a politikát, — hiszen van szíve az embernek, de hogy is fogok felszaggatni behegedt sebeket.

Kellő tapintattal csupán a megnehezült élet problémáit, vívódásainkat és gyötrelmeinket tartam elébe keresetlen szavakkal, bár tartottam tőle, hogy vem fogja megérteni, mi baja lehet — természetem azt — a magyar értelmiség szabadpályán küzködő hajótöröttjeinek,

mikor neki semmi sürgős oka nincs sorsközösséget vállalni velük. De nyomban eloszlatta aggodalmamat az az őszinte hang, amelyet a kegyelmes ur megütött: — Tudom, milyen helyzetbe kerültek a szabad élethivatások munkásai. De ezért nem lehet a rendszert okolni, a kormányt támadni.

Sokan vagyunk, nem tudunk megélni egymástól.

Erre a szomorú igazságra zsurugodik össze az egész kérdés. Higyje meg, kedves barátom.

— Nézze, kegyelmes ur, én nem vagyok marxista, de egy olyan tönkreszegényült társadalomban, mint a miénk, mégsem volna szabad a fényesen javadalmazott ezrek és a nyomorgó tíz-, sőt százezrek veszedelmes kontrasztját fentartani.

Ott, ahol nincs kereseti és munkaalkalom, hogyan szabad egyeseknek két, három, sőt több cimen fizetést huzni az államtól, hogyan szabad tünni azt a már nem is szörványos abuzust, hogy vannak törvényhozók, akik mint köztisztviselők nyugdíjat huznak, közben elő is lépnek és ha megszűnik a képviselői minőségük, amit ezek csak ugródeszkának használnak, egyszerűen felsétálnak egy magasabb fizetési osztályba és visszaülnek a hivatalba.

Hogy szabad tíz-tizenöt-husz igazgatósági tagságot gyűjteni

másoknak és nem találja-e erkölcsstelennek, igenis annak, hogy multimilliomosok nyugdíjat szednek föl az állami pénzekből, tehát zaklatással és végrehajtásokkal kipréselt adókból, ha még olyan megtámadhatatlan joguk is van hozzá...

Nem gondolja, hogy mikor száz meg száz ügyvéd orvos, mérnök, író, művész, tanár apró lejeket hajszol, akkor már nemcsak szemet szur, hanem felzaklató és felháborító egyesek — bármilyen törvényes formába bujtatott — mohó és csilapíthatatlan vagyonszerzése?

— Sajnos, minálunk kevés érzék van a szociális bajok iránt. Sőt: bizonyos intézkedésekkel, amelyek újabb terheket rónak a polgárságra, majdnem

diszkreditálták a szociális gondoskodás ügyét.

Mindenesetre népszerűtlenné tették. Amit ön mond, arról mi is sokat beszélünk magunk közt. Én az általános gazdasági elerjedésben látom az egyéni nyomoruságok okát.

— Nem vagyok hivatva helyettük beszélni. De bizonyos vagyok benne, hogyha ez a mai parlament az ország szociális és gazdasági tagazódásának hü képe lenne, nem csapott volna fel ilyen magasra a pauperizmus hulláma.

— Higyje meg, mi is átérezzük a helyzetet és mély részvétellel vagyunk a szenvedők iránt. Hiszen köztük élünk, halljuk a panaszaikat, siralmaikat. Minket talán többet is keresnek föl, mert azt hiszik, hogy a kezünk ügyében vannak a segítség eszközei. Nem lehet azt mondani, hogy siketek vagyunk, vagy hogy bedugjuk a füleinket. De hát mit tegyünk?

— Az első lépés: a közélet

demokratizálása. Tudja, ki volt Stresemann? Egy kocsmáros fia. Tudja, hogy a világ legelső diplomatái, a francia államférfiak csupa kisember fiai? Tudja, mit jelent az, mikor a lakatos, a cipész, a szatócs, a kishivatalnok, a földműves fia kerül felelős állásba? Magával viszi a családját, a szomszédságát, az osztálya szociális tudatát.

— Vagy elfelejti és behódol a felsőbb osztályoknak, — teszi hozzá a kegyelmes úr.

— Igen, ahol a kirakatba ültetik. Ahol a demokrácia csak Bauernfängerei. A mutatóba tett egy szál demokrata rosszabb, mint egy őszintén reakciós rendszer. De ahol az államgépezet egész kezelőszemélyzete természetes tehetség-szelekció révén a polgárság nagy rezervoárjából került ki, ott állandó és eleven a kontaktus kormányzók és kormányzottak között.

— Vagy: még nagyobb a korrupció. Lásd: Angliában a Hatry-botrány, Németországban a Sklarek-affér... És amiről nem is tud az ember...

— Korrupció minden állam- és kormányforma közt volt, van és lesz. A demokrácia, ha nem jelszó csupán, hanem intézményes valóság, mégis hamarabb kiveti a kóros anyagot, mint a kevesek pajtás-uralma.

A kegyelmes úr nagy füstkarikákat erget a vastag szivarjából, aztán bölint a fejével:

— Ez így van, de nagy hibája a szélső demokráciának, hogy elszinteleníti, megfojtja az egyéniséget, a tehetséget. A nagy tömegeket nem mindig a rátermettek vezetik. És akkor jön a demagógia.

— A régi nóta. Szóval: a nép éretlen.

— Nem. Csak nem ismeri fel mindig helyesen a saját érdekeit és az igazi szószólóit. A népet vezetni kell. Ez a politika művészete. A cél: A társadalom jóléte és a nemzet boldogulása.

—r—ő.

Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság mérlege.

Az Intézet fennállása óta egy üzletév sem volt oly gazdag eseményekben, mint az 1929-es esztendő: május 24-én amerikai üzleti útján váratlanul hunyt el Szana Zsigmond, aki az intézetet alapította és aki huszonnégy éves vezérigazgatói tevékenysége alatt azt mai jelentőségére emelte. Az a nagy veszteség, amely az intézetet vezérigazgatójának korai halálával érte, csak nehezen lesz pótolható. Jelentős változásokat hozott az elmúlt év az intézet nagyrészvényesei körében is: a Banca Marmorosch, Blank & Co. rt., mely számottevő Temesvári Bank-részvény tulajdonosa volt, e részvénybirtokát az elmúlt év végén egy bánsági csoportnak engedte át és ezzel kapcsolatban az említett intézet képviselői a bankigazgatóságából kiváltak. Ebből kifolyólag az Angol-Magyar Bank R.-T., amely már annak idején az intézet alapításánál résztvett, eddigi részvénybirtokát megnagyobbította és az intézet nagyrészvényesei körébe lépett a Banca Moldova bucaresti intézet is míg a Schoeller & Co. bécsi bankház és a Banque Lambert brüsszeli bankház érdekeltsége továbbra is változatlanul fennmaradt. Az intézet üzletvezetésére ezidőszert a most említett nagyrészvényesek, valamint az eddig is érdekelt bánsági csoport gyakorolnak mértékadó befolyást.

A most említett fontos események közepette az intézet ügyvezetésének figyelme az 1929. év folyamán elsősorban odairányult,

hogy a bank mobilitását megőrizze és a meglévő üzleteit konzerválja, annál is inkább, mivel a Romániában és nemzetközi piacokon uralkodó ismeretes gazdasági viszonyok is ezen üzletpolitika alkalmazását irták elő.

Az intézet mérlege, a szükséges tartalékolások keresztülvezése után, a múlt évi elővitellel együtt

27,449,299 lej tiszta nyereséggel

zárul a múlt évi 26,908.460 lejjel szemben. Bár ez a nyereség a múlt évi 90 lej osztalék fizetését megengedné, az igazgatóság mégis kívánatosabbnak tartja, hogy a évben felmerült rendkívüli költségek egyszerre leírassanak, valamint az intézet tartalékjai 2900000 lejjel dotáltassanak. Tekintetbe véve a még mindig bizonytalan gazdasági helyzetet főleg pedig az óvatos osztalékpolitika érdekében az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek az 1929. üzletévre 70 lejes bruttó osztalék kifizetését fogja javasolni, ami a részvénytársaság után 28%-os kamatozásnak felel meg.

A rövidesen megtartandó rendes közgyűlésén az intézet igazgatósága a bel- és külföldi nagyrészvényesek néhány kiváló képviselőjének megválasztása által fog kiegészítést nyerni.

— **Uj kompozíciók**, új kifejezés, új forma Pataki Veronika táncestélyén április 10-én a Kultúrpalotában. A kíséretet Kósa György zongoraművész látja el.

Arad legkellemesebb szórakozó helye a Városi Kávéház!

A szenzációvá felfujt Alexander-ügy egyszerű története.

Békés vármegye közönsége küldöttségileg kérte Papp Danila vezénylő tábornokot, hogy az elinternált tisztek haza engedését tegye lehetővé.

Papp tábornok Piso hadbíró és Alexandert bizta meg,

hogy e kérelmet a consiliu dirigentnél vigyék keresztül. Miután Szebenben a kormányzó tanács engedélyét megszerezték, Piso hadbíró és Alexander Brassóba utaztak s az ottani katonai parancsnokság hozzájárulásával felkeresték az internált tábort. A hadsereg parancsnokság engedélye ugy szolt, hogy

a tisztek csak ugy térhetnek vissza lakhelyükre, ha alá írnak egy olyan értelmű reversalist, hogy a román hadsereg ellen semmi néven nevezendő ellenállást nem fejtenek ki s erre becsület szavukat adják.

Piso hadbíró összehívta a szolnok- és békésmegyei tiszteket s ezek hajlandók is voltak a reversális aláírására s ezért Alexander még aznap délután 500 példányban egy brassói nyomdában sürgössen megcsináltatta a blanketákat, hogy azt a tisztek aláírva Piso hadbíró sürgösen vihesse a hadsereg parancsnoksághoz.

Mire azonban aláírásra került a sor az összes internált tisztek, állítólag székelly bajtársaik közbelépésére, megtagadták a reversális kiállítását.

Később ugyanazok a tisztek, akik Alexanderrel együtt csinálták a szolnoki ellenforradalmat, akik beleegyezésével lépett Alexander román szolgálatba, hazaárulás vádjával illették s tanusították, hogy Alexander bár magyar uniformist viselt, de román sapkát hordott. Alexandert a sikertelen intervenció után a román katonai parancsnokság Szegedre, az otani román missio mellé küldte ki s

itt kezdődött meg Alexander kálvária járása, amely már tíz esztendeje tart.

Szegedre érkezése napján az egyik szállóban összetalálkozott Pethes László volt szolnokmegyei szolgabíróval, aki Károlyi uralma alatt kormánybiztos, Kun Béla alatt a felvidék politikai biztosa, Szegeden ellenforradalmár, később kispárti képviselő volt.

Pethes még aznap feljelentette Alexandert, mint veszedelmes kommunistát (?), aki mint városparancsnok Karcagon halomra lövette a polgárságot!

Ebbe az időben elég volt egy feljelentés, hogy a nemzeti hadsereg két megbízottja, minden feltűnés nélkül bekisérjen valakit csukott kocsiban a csillagbörtönbe. Alexander három hét után tudott értesítést küldeni a román missionak, akinek az intervenciójára

a francia város parancsnokság kiszabadította Alexandert.

Alexander visszatért Csabára, ahonnan a román hadsereggel ment Szolnokra. Szolnokon a román hadvezetőség engedélyével

Oriási szenzáció a vasárnapi focimérkőzésen.

Verőfényes, gyönyörű tavaszi napon folyt le az elmúlt vasárnap a kezdődő szezon egyik izgalmas mérkőzése az Amte pályán, mely alkalomra tömegesen vonult fel a város sportkedvelő közönsége. Ott láttuk a tribünön a város színe-javát, — hölgyeket és urakat, — akikről bizony a langyos tavaszi nap lecsókolta a téli és átmeneti kabátokat.

A hölgyközönség soraiban általános feltűnést keltett néhány közismert aradi aranyifju elegáns szabásu sportruhája. Ez természetesen néhány perc alatt szóbeszéd tárgya lett a tribünön és szájról-szájra szállt az érdeklődés,

megszervezte a magyar csendőrséget s amikor a megszálló csapatok kivonultak, az ügy nevezett 6 órai intervallumba, a nemzeti hadsereg bevonulásáig a rendre az ő csendőrei ügyeltek fel.

Harmad napra Kreibig ezredes, Schefftsik főhadnagy bemondására, hazaárulás vádjá miatt elfogatta Alexandert, s Budapestre a Margit körüti katonai fogházba szállította.

Huszonhárom hónapig volt itt vizsgálati fogságban, a legnagyobb bünnel a hazaárulás vádjával terhelve. Majd feltételesen szabadlábra helyezték, de minden héten jelentkeznie kellett azon a bizonyos „T” osztályon. A határrendőrség kötelékéből elbocsájtották gyógyszerárba ment állásba s megnősült. A gyógyszerész segédek sztrájkja után állást nem tudott kapni s az akkor mindenki által üzött kereset forráshoz folyamodott,

a valutázáshoz.

Ebben az időben Budapest egyik valutás kávéházában ismerkedett meg Polich József délvidékről felkerült, volt bankhivatalnok, pénzügynökkel.

(Folytatjuk.)

hogy vajjon hol készülhettek azok a külföldi mintára szabott, szép és változatos mintájú sportruhák? Kiderült, hogy ezekért a ruhákért nem lehetett felkeresni a külföldi metropolisokat — Párist, Bécsét vagy Budapestet, — ezek

itt készültek Aradon a Népszabadságnál,

ahol már 1650.— lejtől kezdve, igen jó minőségű szövetekből, teljes hozzávalóval, mérték után a legszebb sportruhák kaphatók. Erről bárki meggyőződhet, sőt arról is, hogy 3850.— lejért már feltűnést keltő uccai ruhák is készülnek.

Ezt beszélték az Amte pályán, a vasárnapi mérkőzés alkalmával.

A Munkásbiztosító pénztárnál változatlan a helyzet.

Pusztába kiáltott szó marad a pénztári tagok tömeges panaszja.

Az aradi Munkásbiztosító pénztár ellen gyakran hanzanak el panaszok a sajtóban. A panaszokat azok mondják el az újságíróknak, akiket sérelem ért, az újságíró megírja a panaszokat, a közönség elolvassa a cikket és közönyösen tovább lapoz: „Megint egy disznóság“, sóhajtja és nem törődik tovább a dologgal. Az illetékes hatóságok — ha ugyan kezükbe kerül a cikk — szintén tovább lapoznak az újságban: „Á, csekélység, szóra sem érdemes, ezek az újságírók mindent felfujnak“. És nem történik semmi. Azaz, hogy tovább folyik minden, olyan rosszul, ahogyan eddig ment.

Nem sok reményünk van tehát arra, hogy ezek a sorok is célt érjenek és valami változás álljon be ennek nyomán a Munkásbiztosítónál. Mégis megírjuk, mert úgy érezzük, bűnrészesség volna a további hallgatás. A Munkásbiztosító tételes törvény alapján, hatósági segédlettel hajtja be boldog-boldogtalannon az

illetékeket, fizetnie kell minden alkalmazottnak azt az aránylag jelentős összeget, amit fizetéséből minden alkalommal és következetesen levonnak. Milliók gyűlnek be ilyen módon a Munkásbiztosító pénztárába és duzzasztják ennek a népjóléti intézménynek a vagyoniát. A törvény értelmében, a befizetett illetékek ellenében sok minden ellenszolgáltatás járna az alkalmazottaknak, akinek kötelezővé teszik, hogy tagja legyen a Munkásbiztosító pénztárnak. Többek között az is, hogyha megbetegszik, a pénztár köteles orvosi kezeléssel és a szükséges gyógyszerekről gondoskodni és betegségének ideje alatt táppénzzel ellátni. A betegsegélyzői orvosi kezeléssel már kialakult az általános vélemény, ezzel nem is foglalkozunk bővebben. Beszéljünk inkább a gyógyszerekről, melyeket a betegsegélyző szolgáltat arra rászoruló tagjainak. Az orvos már megkapta az instrukciókat és receptjén lehetőleg csak olyan

gyógyszereket rendel, amelyek előállítása nem drága. Primitív és olcsó gyógyárak kerülnek ki a betegsegélyző patikájából, soha egy speciális készítmény, vagy kipróbált, bevált külföldi gyártmány. Aszpirin és purgó. Minden második beteg ezt kapja. Mint a katonaságnál, ahol még a gyaloglástól feltört lábakat is aszpirinnal gyógyították. A betegsegélyzőnél az a főelv, hogy minél olcsóbb legyen az áru.

Régen, még békében szokás volt, hogy a betegsegélyző nyáron tömegesen küldte gyógyfürdőbe a beteg munkásokat, akik teljes ellátást és megfelelő orvosi kezelést kaptak ott. Nagyon sok, munkában megaszalódott proletártest üdült fel egy-egy ilyen nyaralás után és nyert vissza az egészségét a pihenés és levegőváltás révén. Ma Alig egy-két embert küld el fürdőre a betegsegélyző és ezt is csak úgy tessék-lássék azért teszi, hogy nyaraltatási akcióról beszélhessen.

Felmerül tehát a kérdés: hová lesz az a rengeteg pénz, amely havonta a betegsegélyző pénztárába befolyik? Mind elfolyik az adminisztrációra, a fizetésre? Senki sem tudja. Mi sem.

HUSVÉTI

IVETTE

Figyelje meg kirakatunkat és vásároljon IVETTE mosóselymet, mely a valódi selyem összes tulajdonságaival rendelkezik és

H
É
T

OLCSÓ

Megalakult Aradon a gépfűrész-kartell.

Egy új kartell, amely a közönség kiuzsorázását célozza. — Felemelték hatvan százalékkal az árakat. — Akció a városnál a kartell ellen.

(Az E. É. tudósítójától.) A kartellek divatja erősen hódít. Amerre csak tekintünk a gazdasági életben, mindenfelé kartellek és trösztök létesítésével igyekeznek az egyes termelők biztosítani érdekeiket és közös frontot alkotni a sokmillió fogyasztóval szemben. Aradon már sokféle kartell van, azonban ugylátszik még mindig nem elég, mert most módot találtak egy újabbnak a létesítésére: megalakult az aradi gépfűrész-kartell.

Néhány nap óta a fogyasztóközönség a legnagyobb meglepetéssel konstatálja, hogy a gépfűrésztulajdonosok minden indokolás nélkül körülbelül hatvan százalékkal felemelték a fa vágásának árát. Míg a legerősebb téli szezonban 400 lej volt egy waggon fa felfűrészelésének díja, most egyszerűen 650 lejre emel-

ték fel. Ha pedig valaki sokalta az árat, nyomban megadták a választ:

— Kérem, ha soknak találja, forduljon máshoz. —

Igen könnyen teheték ezt, mert ők már megkötötték egymás között az egyezséget és a kartell tagjai írásban kötelezték magukat arra, hogy fenntartják a most felemelt árat. Hiába volt tehát minden tiltakozás, az ár a felemelt maradt és a közönség kénytelen ezt az árat megfizetni.

Az akció azonban máris kiválasztotta a megfelelő ellenakciót. Biztos forrásból eredő információk szerint a közönség nem akar belenyugodni az új helyzetbe és a város vezetőségéhez fordul orvoslásért. A legközelebbi, tehát április közepén tartandó maximáló ülésen javaslat fog elhangzani ebben a kérdésben és

indítványozni fogják a gépfűrész-kartell által megállapított ár revízióját, illetve az árak maximálását ezen a téren is. A javaslat előadója arra az álláspontra helyezkedik, hogy ha a maximáló bizottság maximálni akarja a kávéházi árakat, amikor a kávéházi árak nem tekinthetők teljes mértékben közszükségleti cikkeknek, annál is inkább fontos a fáfűrészelés díjának maximálása, amikor ez tényleg közszükségleti cikk. A közönség körében nagy érdeklődéssel várják az akció eredményét és általános a remény, hogy a város módot fog találni a gépfűrész-kartell letörésére, miután az végeredményben a közönség kiuzsorázását szolgálja, ami ellen a hatóságoknak energikus harcot kell folytatniuk.

Hajas Ferenc cipész,
vult **Attila-tér három,**
már én bizony csak oda megyek
minden áron.
Mert ott szép, jó és tartós cipőt
kap a vevő,
még a fizetési feltétel is kedvező.

Angele Mátyás, Piața Avram Iancu
Balașiu Ioan, Str. Meșianu
Eisele Ioan, Str. Meșianu
Friedmann S. Iosef, Str. Meșianu
Friedmann & Schwartz, Str. Meșianu
Grünberger L. & C., Str. Meșianu
Grünberger M., Str. Meșianu

Goldstein Ludovic Str. Brătianu
Klein Sándor, Bul. Regina Maria
Kopetkó Károly, Str. Brătianu
Mercantil, Bul. Regina Maria
Record, áruház Str. Eminescu
Renaissance, Str. Brătianu
Szabó György, Bul. Regele Eerdinand

Székely Mihály, Piața Avram Iancu
Szénási I., Bul. Reg. Ferdinand
Schnitzler & Ocskay, Str. Meșianu
Strasser E. Ignác, Bul. Reg. Ferdinand
Varjas István, Str. Meșianu
Weisz & Fener, Bul. Reg. Ferdinand
Winternitz Jenő, Bulev. Reg. Maria

Ivette, a szezon divatslágere, a következő divatáruházban kapható Aradon:

Csak IVETTE TRAVIS szegélynyomással valódi! Ovakodjunk silány utánzatoktól.

Eltünteti a város a föld színéről a kekecsi cigánytelepet

Egy tiz év óta megoldatlan probléma, amely most nyer megoldást. — Áttelepítik a város másik részére a cigányokat, akik építkezési segélyeket kapnak. — Fejlődésnek indul Ségá, amelyet eddig mindenki elhanyagolt.

(Az E. É. tud.) Az évek hosszú során át minden aradi városrész fejlődött valamit, csupán egy városrész maradt meg ugyanabban az elhanyagoltságában. Ez a városrész Ségá volt s ennek a résznek a fejlődését az itteni cigánytelep, az úgynevezett Kekecs akadályozta még. Aki egyszer kinn járt ezen a telepen, nem egykönnyen felejtí el az ott szerzett kellemetlen impressziókat. Sárból, vályogból összetákoltt, disznóólhoz hasonló egészségtelen, levegőtlen viskókban szorongának nyolc-tizénnék tagu családok és az egész telepet a szemét és piszok árja borítja el. Valóságos szegényfoltja Aradnak ez a városrész, amelynek modernizálásáról esztendőnk hosszú során át tárgyalnak, de a megvalósításhoz sohasem tudtak eljutni. Mert a kekecsi cigányok, számszerint körülbelül háromszázan görcsös makacssággal ragaszkodnak jelenlegi lakóhelyükhöz és a város rábeszéléseire csupán azt felelték, hogy őket csak erőszakkal lehet eltávolítani lakóhelyükről. Karhatalmat egyik polgármester sem akar igénybevenni s így minden modernizálási akciónak az lett a vége, hogy a város ismét megfelelőbb időpontra halasztotta el a kérdés rendezését.

Igy állott a helyzet ez év január 1-ig, amikor jelentékeny területek idecsatolásával létrehozták Nagy-Aradot. Lutai Kornél dr. interimár bizottsági elnök, akinek modernizálási törekvései már sok figyelemreméltó újítást teremtettek meg Aradon, behatóan kezdett foglalkozni az ügyel, mert belátta, hogy a város fejlődésének eminens érdeke azt a telepet eltüntetni. Az egyik interimár bizottsági ülésen keresztül is ment a határozat, hogy Kekecs — akár szép szerével, akár erőszakkal — meg kell

szüntetni és ezzel utat kell nyitni a ségai városrész fejlődésének. A határozat tehát meg volt és most már csak módot kellett keresni ennek keresztülvitelére. Az alkalom is hamarosan elérkezett.

Nemrégben nagyobb küldöttség kereste fel Lutai Kornel dr.-t, Dániel Péter ismert aradi földbirtokos vezetésével. A küldöttség arra kérte az elnököt, nyisson egy új uccát, amely Ségát összeköti a buzsáki pusztával. A kért ucca pontosan a cigánytelep közepén ment volna keresztül. Lutai dr. megígérte a kérés teljesítését és a mérnöki hivatal delegátusai kiszáltak a cigánytelepre, megállapítani, mely részt kell kisajátítani az uccamegnyitás érdekében. Megállapítás nyert, hogy tizenöt család kitelepítése válik szükségessé.

Erre tárgyalások indultak meg a város és a cigányok között s hamarosan megegyezés jött létre. A város két uccával távolabb, a ségai városrész végén telket és földet ad a kitelepített cigányoknak, ezenkívül pedig családonként 3—5000 lej építkezési segélyt és építkezési anyagokat bocsájt kölcsönképpen rendelkezésükre. A cigányok nyomban megkezdik az építkezést és tavaszra már tizenöt rendes, egészséges lakóház épül fel. Ekkor sor kerül az új ucca megnyitására és már rendezettebb képet nyújt az egész városrész. Városvezetőségi körökben bizonyosak abban, hogy a szép lakóházak felépítésével hamarosan rá lehet bírni több családot is, költözzön el a telepről és miután mindegyik megkaphatja a beígért kedvezményeket, legkésőbb az év nyarára felépül Ségá szélén az új cigánytelep, amely most már rendezett uccákból, tiszta és egészséges házakból áll és teljesen eltűnik a föld színéről a jelenlegi szegényteljes állapotban levő

kekecsi telep. A terv keresztül vitele nyomán megkezdődhetik Ségában a további rendezés és ez a városrész is bekapcsolódhatik a város életébe. Az első tizenöt család már néhány nap múlva megkezdí az építést.

Lutai Kornél dr. interimár bizottsági elnök, aki tegnap érkezett vissza a fővárosból, mostani bukaresti útja alkalmával előterjesztette tervét a belügyminisztériumban, ahol azt teljes egészében jóváhagyták és hozzájárultak az új uccamegnyitáshoz, valamint az azzal kapcsolatos kisajátítási eljárás megindításához. Az elnök így teljes szabadságot nyert a további tervek végrehajtásához, úgy, hogy ezek után bizonyosra vehető, hogy az év nyarán eltűnik a kekecsi cigánytelep a város színéről. Ezen modernizálás keresztülvitelével pedig Lutai Kornél dr. elnök olyan érdemeket szerzett magának a városfejlődés szempontjából, amely talán tultesz minden eddigi munkájának eredményein, mert egy olyan problémát oldott meg, amelyet tiz év alatt három polgármester és három interimár bizottság sem tudott megoldani.

— **Reusz Sándor-cég közli i. t. jégelőfizetőivel:** Azok az egyének, akik jégelőfizetéseket gyűjtenek, más vállalkozó megbízásából járnak el. Felkérjük ennél fogva mindazokat, akik a jövőben is ragaszkodnak a több éven át kipróbált előzékeny kiszolgáláshoz, melyet begyakorolt személyzetünk, legmodernebb berendezésünk, ismert pontosságunk biztosít, hogy forduljanak irodánkhoz, Bul. Regele Ferdinand 33. sz., telefon 141. sz., vagy várják be megbízottainkat. kik cégünkre való hivatkozással fognak megjelenni és utasítsanak el minden más jelentkezőt.

MARION

cipőszalonban készülnek a legrészebb, legkülönlegesebb divatcipők. **Ludt al p-betétek** beépítését, orthopád cipők készítését a legtekélyesebben végzi:

**ILICA, KOSSUTH-
UCCA 11. sz**

Igazságot szolgáltattak a meghurcolt aradi szikvizgyárosnak.

Velcsov dr. végetvetett a kartell-manővernek. — Kik a kartell tagjai? — Töltőgépeket vásárol a közönség, mert drága a szódavíz. — Komoly és veszélyes konkurrencia a szikvizfront láthatárán.

(Az E. É. tudósíójától.) Általános érdeklődéssel fogadta a közönség az Erdélyi Élet cikksorozatát, amelyben az aradi szikvizgyárosok kartelljének működéséről és haditetteiről számolt be. Félreértések elkerülése végett leközlöm a kartellben, illetve most már részvénytársaságban résztvevő gyárak nevét:

Erszébet Szikvizgyár, Révész József és társa. — Első Aradi Szikvizgyár, Földes József. — Gartner Zoltán (Gáj). — Szalóngyár, Jakab G. — Glória-gyár, Stern Lipót. — Özvegy Gartner Leoné. — Deutsch M. — Kiskereskedők Szikvizgyára, Saroga és Társa. — Szilvia-gyár, Klausner Sámuel.

Ez a kilenc gyár kötött most véd és dacszövetséget mindenemü konkurrencia letörésére. S meg kell állapítani, hogy akkor, amikor a kartell „erkölcsi felháborodásában” feljelentette Schmil Aba Appelt, a tönkretett szódavizgyárost azért, mert nem tartja be az egészségügyi szabályokat, alig van egy-kettő a felsoroltak között, aki

nem szerepelne a városi fővárosi hivatal fekete könyvében, mert megbüntették egészségügyi kihágásért. Vannak, akik ismétlenül is szerepelnek a könyvben.

De a manőver nem mindig sikerül.

A jövő héten megnyílik az Appel-gyár.

Mint az Erdélyi Élet megírta, Appel akinek gyára már hetek

óta zárva van, végső kétségbeesésében Velcsov Géza dr. helyettes interimár bizottsági elnöknel keresett védelmet a kartell manőverei ellen. A helyettes elnök, aki az ügy megvizsgálása után nyomban látta, hogy itt minden egy szegény földhözragadt ember tönkretételére megy, a kezébe vette az ügyet és ennek eredményeképpen az Appel-ügy már a jövő héten az egészségügyi bizottság elé kerül. Miután a szerencsétlen szikvizgyáros végrehajtotta az előirt módosításokat, bizonyos, hogy a gyár a jövő héten meg fog indulni,

még az esetben is, ha ez a t. kartellnek véletlenül nem konvenid!

Mert nehezen fog menni még egyszer lefolytatni ezt a hajszát egy ember ellen, akinek két büne van csupán: hogy szegény ember és hogy nagy családjával megakar élni. És ha megpróbálják, akadnak majd ismét bátor emberek, akik meg fogják hiusítani a manővereket.

A közönség kezd megélegelni a szódaviz-kartell működését.

Igen kellemetlen mozgalom indul különben meg a közönség körében is a szikviz-kartell ellen. A közönség — főképpen a legtöbbit fogyasztó kávéházak — drágálni kezdik a hat lejre felémelt szódaviz árát és igyekeznek megvédeni a maguk érdekeit. Hogy csak egy példát is említsünk: az aradi Dacia kávéház saját szikviztöltő gépet szerzett be magának és most már nem szorul a gyárakra, illetve a kartellre. S lényegesen olcsóbb áron

tudja előállítani a szódavizet, mint amikor vásárolni kénytelen. A példát valószínűleg hamarosan követik mások és így a kartell könnyen arra a keserű valóságra ébredhet: volt vevő, alig van vevő. Mert senkisésem lesz bolond drágábban vásárolni a szódavizet, csak azért, hogy néhány ember kényelmesebben élhessen meg.

Kartellen kívüli gyár készül.

Még egyet le kell szögezni. Schmil Aba Appel sokkal kisebb gyárral rendelkezik, semhogy komoly és veszélyes konkurenciát lehessen a kartellnek. De a kartell a nagy handabandázás közepette egyről megfeledezett: arról, hogy igen nagy tőkével, modern, tökéletesen berendezett gyár készül, külön azzal a célzattal, hogy véglegesen letörje a kartellt. A gyáralapítást egy ismert, dúsgazdag aradi kereskedő finanszírozza. Itt azután kemény lesz a küzdelem, mert állampolgársági, egészségügyi és más hasonló manőverekkel ennél a gyárnál aligha fognak elérni. Ez a küzdelem tehát érdekes lesz, érdekesebb, mint a mostani volt, amikor egy nyomorult szegény ember állott szemben gazdag emberek szövetkezetével.

Schmil Aba Appel ügyét egyelőre befejeztük. Természeteseo arra az esetre, ha újabb manőver meg nem indul. Miután az Erdélyi Élet cikksorozata körül rejtett találgatások és fenyegetések hangzottak el, tisztelettel alászignálom nevemet, hogy mindenki, akit illet, egyenesen hozzám adresszálja óhajait, kívánóságait vagy esetleg felelősségrevonását.

Marosi Rudolf

Mindenemü asztalosmunkát.

javitásokat legolcsóbban készít:

Károlyi Gyula asztalos

Piața Avram Iancu No. 12. (volt Szabadság-tér).

Valódi angol és brünni szövetek kiárúsítása

20% engedménnyel **WALDMANN & ENGEL** -nél Str. Eminescu 22. sz Nem silány utánzat!

A biztosítási front újabb sebesültje a Victoria-Nationala.

A hatóságok sürgős beavatkozását kérik az érdekeltek.

Újabb biztosítási botrány foglalkoztatja most Erdély közvéleményét. Ezuttal a kolozsvári Victoria Nationala Biztosító áll a botrány központjában. A kínos eset részletei a következők:

A Victoria Nationala egy német biztosító erdélyrészi képviselőiből alakult és rövidesen hatalmas fejlődésnek indult. Két év múlva azonban a részvények többsége vétel útján egy frankfurti biztosító kezébe került amely társaság aztán leküldte Kolozsvárra bizalmi emberét Fritz Schmidtet vezérigazgatói minőségben. Schmidt aki rövid idő alatt tanúságot tett arról, hogy teljesen szakképzettség nélkül ilyen előkelő pozícióba, hamarosan lezüllesztette az intézet vezetőjét, amely odáig súlyodt, hogy már a vezérigazgató 33.000 lejese havi fizetését sem bírták a bevételből fedezni. Nem lehetet elkerülni, hogy ez a helyzet nyilvánosságra ne jusson és az üzletfelek bizalma egyszeriben megrendült az intézet iránt. Tömegesen mondták fel a tüzbiztosításokat és számos kötvényvisszavásárlás is történt.

Ilyen körülmények között hivta meg Schmidt igazgató Temesvárról Müller Károlyt, az intézet főkönyvelőjét, aki az üzleti könyvek átvizsgálása után arra a felfedezésre jutott, hogy az intézet passzívája megközelíti a 10—15 millió lejt. A passziva felfedezése

után Müller Károly nem volt hajlandó a mérleget Schmidt igazgató intenciói szerint elkészíteni, hanem a vállalat könyveit letétbe helyezte dr. Váry Áros közjegyzőnél. A könyvek átvizsgálásának hatása alatt több igazgatósági tag lemondott, a többiek pedig az intézet aradi igazgatóját, Pascut küldték ki az intézet ügyeinek felülvizsgálatára. Schmidt igazgató azonban nem volt hajlandó Pascunak a könyveket rendelkezésére bocsátani és megtagadott minden információ adatait. Müller Károly főkönyvelőt pedig betörésses lopásért feljelentette a rendőrségen és azonnal elbocsátotta állásából.

Idáig fajultak a dolgok az előkelőnek hitt Victoria biztosítónál. Ez a kis helyzetkép éles reflektorfényt vet arra a mentalitásra, amely a biztosító társaságok portáján uralkodik. Ha a tőkeerősnek gondolt Victoria ilyen módon gazdálkodik az üzletfelek pénzét, mit lehet feltételezni, a kis zugbiztosítókról, akik gombamódra lepték el Erdély gazdasági életét. Az igazgató ur szakképzettség nélkül kezeli az intézet ügymenetelét és a legnagyobb lelkiismeretlenséggel bánik a reábizott értékekkel. Az üzletfelek teljesen kivannak szolgáltatva az ilyen könyvmű gazdálkodásnak és itt most már a hatóságoknak is közbe kell lépniök, hogy a felek érdekeit az intézettel szem-

ben megvédjék. Foglalják le hatóságilag a Victoria könyveit és hites szakértők állapítsák meg, ki felelős a történetekért. Szükséges az a lefoglalás azért is mert a multban már volt alkalmuk tapasztalni, hogy ilyen körülmények között hirtelen eltűnt az üzleti könyvek nagyrésze és elsikkadt a felelősségrevonás kérdése. Ne meneküljön ép bórral az, aki bűnös sok száz ember érzékeny megkárosításában.

Az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének

hivatalos lapjából vettük a hirt, hogy az „Agronomul“ (Gazdák) Általános Biztosító R.-T. Aradon, az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének Mediaș-i tagozatával szerződést kötött, mely a tagokat biztosításaiknak az „Agronomul“-nál való elhelyezésére kötelezi, mellyel szemben a társaság a Szövetség tagjainak lényeges kedvezményeket nyújt. — Mint illetékes helyről értesülünk ezen kedvezményeknek nyújtása egyrészt az „Agronomul“-nak a kartellból való kilépése által vált lehetségessé, másrészt pedig azért, hogy az „Agronomul“ az egyik legnagyobb külföldi koncernbe vonatott be, melynek többek között a régi jó hírnévnek örvendő „Duna“ Általános Biztosító R.-T., Wien, is tagja és amey összekötetés az „Agronomul“ részére hártalan viszontbiztosítási lehetőséget nyújt.

Fűszer, csemege

cukorka- és csokoládé különlegességek

Bozsejovszky és Szilassy-cégnél

Bulev. Regina Maria No. 16.

Ön hitelképes!

Jól akar Ön vásárolni? Divatosan akar Ön tavasszal tetőtől talpig fellegénybe kell akkor Önnek vennie az oly jól bevált Aradi Iparosok Hitel-szövetkezete bevásárlási könyvét, amellyel hat havi, vagy 24 heti részletre vásárolhat készpénzárón. — Aki az Aradi Iparosok Hitel-szövetkezete Áruhitelosztályába mint vásárló bejelenni akar, az jelentkezézik naponta d. e. 9—12-ig, vagy d. u. 3—6-ig az Áruhitelosztály helyiségében. Strada Bratiano (Weitzer János-ucca) 18. sz.

Városi zálogház létesül Aradon.

Előreláthatólag június 1-én kezdi meg működését. A kereskedelmi vállalatok sorába fog tartozni az új városi intézmény.

(Az E. É. tud.) Az Erdélyi Élet volt a sajtóorganumok közül az első, amely rámutatott annak szükségességére, hogy a város zálogházat létesítsen Aradon. Ebben a városban már sokan próbálkoztak ezzel a vállalkozással, amely azonban magánosok kezében mindig csődöt mondott és a nagy perspektivákkal induló magánzálogház vége mindig az lett, hogy egy szép napon lezuhattak a redőnyöket és beszüntették a vállalat működését, mert nem volt kellő forgalom.

— Talán nincs is szegénység, ha még a zálogház sem megy — mondották egyesek.

De a megállapítás nem állotta meg a helyét, mert Aradon napról-napra fokozódik a szegénység. A magánzálogház azonban nem csinál nagyobb forgalmat, mert az emberek nagyrésze bizalmatlan vele szemben és inkább kölcsönzéssel foglalkozó ügynökökhöz fordul, ahol a legtöbb esetben nagyobb kamatot fizet, de ahol biztosabbnak érzi zálogba tett holmiját. Pedig egy ilyen nagy városban, mint Arad, feltétlenül szükség volna zálogházra. Egy szolid, nem uzsoralapon dolgozó intézményre. A város vezetősége belátta ennek szükségességét, azonban mostanáig nem állott módjában ezzel a kérdéssel foglalkozni. Az impulzust most az adta rá, hogy nap-nap után tömegesen érkeznek be a városházára kérvények kisebb bankoktól és magánemberektől, akik engedélyt kérnek a várostól zálogház létesítésére.

Dr. Lutai Kornél interimár bizottsági elnök Bukarestbe való utazása előtt értekezletet tartott több városi szolgálati főnökkel a zálogház kérdésében és arra a konkluzióra jutottak, hogy ezt a

nagy jövedelmet jelentő koncessziót a város nem adhatja ki a kezéből. A városi üzemek komercIALIZÁLÁSA, illetve az üzemeknek kereskedelmi és ipari vállalatokba való csoportosítása most módot nyújt a városnak ezen probléma rendezésére is. Közben az interimár bizottság elnöke a fővárosban volt, ahol ez ügyben megbeszélést tartott a belügyminisztériumban és engedélyt kapott a városi zálogház létesítésére. Dr. Lutai hazaérkezése után nyomban elrendelte, hogy a város küldje el az erre vonatkozó kérvényt a minisztériumnak és tegye meg a szükséges előkészületeket a városi zálogház felállítására. A kérvényt már elküldték és miután a város sürgősen megakarja valósítani a tervet, valószínűleg még ez év nyarán megtörténik a zálogház létesítése.

Az új városi zálogház, amely előreláthatólag június elsején kezdi meg működését, a kereskedelmi vállalatok sorába fog tartozni és a kereskedelmi vezérigazgató felügyelete alatt működik. Célja az lesz, hogy megmentsse az uzsora karmai közül a kölcsönre rászorult szegény lakosságot és ezért mérsékelt kamatot fog megállapítani a kölcsönzött összegek után. Még így is jól fog járni a város, mert valamiképpen gyűmölcsözteti készpénzét, amelyet eddig a pénzügyigazgatóságon, vagy a Banca Nationalában helyezett el másfél-százalékos kamat mellett. Az új városi zálogház természetesen szigorú felügyelet alatt fog állani, a visszaélések elkerülése végett. Arad közönsége mindenesetre örömmel fogadja a város ezen újítását, amelynek szükségességét már régóta érzi a polgárság.

Arad tánckirálynőjét és tánckirályát keresi a város közönsége.

Általános érdeklődés nyilvánul meg az Erdélyi Élet táncversenye iránt, amelyre tömegesen érkeznek be hozzánk a szavazatok. Az olvasóközönség megértette, méltányolta a célt, amelyet az Erdélyi Élet ezzel a táncversennyel kitűzött: a közvélemény jelölje ki azt a táncospárt, amely az elmúlt báli szezonban a legnépszerűbb volt. A szavazatok fogják eldönteni, ki Aradon a legbájosabb táncosnő és legjobb táncos. A verseny már a vége felé közeledik és nemsokára összeül a szavazatokat összeolvasó bizottság és nyilvánosságra kerül az eredmény. Siessen tehát mindenki és a rendelkezésére álló időt használja fel arra, hogy kedvencének esélyeit szavazatával támogassa.

— **Husvétra Lichtwitz** vagy **Flora** likórt, rumot, cognacot vegyen.

Tavaszi újdonságok,

női ruhák és felöltők nagy választékban kaphatók a

„Paris“

DIVATÁRUHÁZBAN ARADON, A VÁROSHÁZÁVAL SZEMBEN

Nem kell ma karikatura

vagy: *adalékok a hazai munkanélküliség problémájához.*

A napi sajtó hasábjain, nap-
nap után, hangzatos nyilatkozato-
k jelennek meg vezérpolitiku-
saink szájából. Azok a szépen
átfésült kijelentések után torz-
képekként is szerepelhetnek a
nyilvánosság előtt.

Lássuk a felelős tényezők
programját.

1929

A kormány látva az egyre
ijesztőbben növekvő munkanél-
küliséget, sürgős intézkedéseket
tett a probléma megoldására.

1930

A kormány nem nézheti tét-
lenül a munkanélküliség egyre
aggasztóbb tüneteit és vaskézzel
fogja megteremteni a gazdasági
élet egyensúlyát.

1931

A minisztertanács a munka-
nélküliség letörésére határozó in-
tézkedéseket tesz, amelynek üd-
vös eredménye rövidesen érez-
teti a hatását.

1932

A kormány gazdasági minisz-
terei a munkanélküliség lényeg-
es enyhítésére alkalmas konkrét
terveket dolgoztak ki.

1933

Az egyre nyomasztóbb munka-
nélküliség megszüntetésére irá-
nyuló kormányakció odáig jutott,
hogy a kérdés lényegével a szak-
miniszterek kezdenek behatóbban
foglalkozni.

1934

A kormány elhatározta, hogy
az egész ország társadalmi egyen-

súlyát veszélyeztető munkanél-
küliséget úgy fogja megoldani,
hogy új miniszteriumot szervez,
az úgynevezett munkanélküliség-
ügyi minisztériumot, amely kizáró-
lag a munkanélküliek ügyével
foglalkozik.

1935

A munkanélküliségügyi minisz-
térium bevonult új palotájába,
melynek gyönyörű freskói a gaz-
dasági miniszterek abban a pil-
lanatban örökítik meg, amint a
munkanélküliség problémájában
merülnek el.

1940

Mint félhivatalosan jelentik, a
kormány az ország békéjét ve-
szélyeztető munkanélküliséget a
közeljövőben megfogja oldani.

1943

A minisztertanács utasította a
munkanélküliségügyi miniszte-
riumot, hogy haladéktalanul sze-
rezze be azokat az angol és né-
met szakmunkákat, amelyek a
munkanélküliség kérdésének gya-
korlati megoldását tárgyalják. E
célből két háromtagú bizottságot
küldtek ki Berlinbe és Londonba.

1954

Ma ünnepelték országszerte
Maniu Gyula miniszterelnök
születésének nyolcvanadik évfor-
dulóját. Az ünnepség fénypontja
a *Munkanélküliek Országos*
Szövetségének fogadtatása volt.
Maniu személyesen nyújtotta át
a Szövetség elnökének az első-
osztályu *Munkanélküli Polgári*
Érdemrendet, hangoztatva, hogy

a Maniu-kormány támasza és
talpköve a munkanélküliség,
amelynek megszüntetését zászla-
jára és az ország nyugalma ér-
dekében addig nem távozhatic,
mig ezt a kérdést meg nem oldotta.

1980

Száz- és százezren üdvözölték
ma a munkanélküliségügyi mi-
nisztert születésének századik év-
fordulóján. A miniszter hálattelt
szívvel mondott köszönetet a
Munkanélküliek Országos Szövet-
ségének, mert az immár hatvana-
dik évébe lépő munkanélküliség
lehetővé tette, hogy neki hatvan
évig állandó munkája legyen.

Luxus gyermekkocsik

extra prima kivitelben
preciziós golyócsapágy-
gyal. Mindennemű gyer-
mekkocsi javítások szak-
szerűen

Gyermekkocsiüzem

Bulev. Regele Ferdinand No. 38.
(Boros Béni-tér).

Kérdés:

*Mi a nagyobb csoda: hogy
még mindig működhetik néhány
zűgbiztosító vagy a sok ezer
ember, aki bedűl nekik?*

Felelet:

Kohn kiviszi a vurstliba tizen-
három gyermekét és az egyik
bódé előtt megállnak.

— Hát lehet, urak, folyvást,
— ordítja a kikiáltó — itt látható
Arabella, a fej nélküli nő, csak
tiz fillér a beléptidij.

— Szeretnék bemenni, —
szól föl Kohn a kikiáltónak —
de egy kicsit sokba kerülne, mert
tizenhárom gyermekem van.

— Tizenhárom gyerek? —
szörnyülködik a kikiáltó — uram,
várjanak egy percig, szólok a
fej nélküli nőnek, hogy jöjjön ki,
ha látni akar egy csodát.

Nem kell ango' partiárut ügynöktől venni

féláron kap

angol ujdonságot

J. SCHUTZ-nál Arad, Str. Eminescu 2.
(v. Deák Ferenc-ucca)

Megtörtént a Fonciera és Agricola biztosító intézet fuziója.

A két társaság cége külön-külön megszűnik. — Aradon továbbra is Orbán Aba marad a fuzionált társaság vezérképviselője. — Nehány érdekes adat a két társaság összevont mérlegéből.

Rövid idővel ezelőtt beszámolt az „Erdélyi Élet“ arról az érdekes tervről, amely a Fonciera és az Agricola Általános biztosító intézetek egybeolvadásáról került nyilvánosságra. A nagyfontosságú fuzió terv már valósággá vált, amennyiben

a *Fonciera Általános Biztosító Részvénytársaság* április 5-én tartott rendkívüli közgyűlésén ki-mondotta a fuzió határozatát.

A rendkívüli közgyűlést mérlegbemutató közgyűlés előzte meg, amelyen az intézet már nyilvánosságra került mérlegét approbálták.

Ezt a közgyűlést követte a rendkívüli közgyűlés, amelyen a Foncierának az Agricola Biztosító Intézettel való fuzióját határozták el. Az egyesülés folytán a két társaság cége külön-külön megszűnik és Fonciera-Agricola Általános Biztosító Részvénytársaság (románul Agricola Fonciera alatt működik tovább. Mint értesülünk, a külföldi érdekeltség eme szituációban változatlanul megtartja pozícióját, amennyiben az új társaság igazgató tanácsában a külföldi olasz, illetőleg magyar tőkecsoportot dr. Frigessi Arnaldo di Rattalma, a Riunione Adriatica di Sicurtá, Triest vezérigazgatója és Kun Károly, a Fonciére Általános Biztosító Intézet, Budapest, ügyvezető igazgatója fogják képviselni, míg a Fonciera eddigi ügyvezető igazgatója, Lampl Marcell, aki annak idején a budapesti Fonciére kebeléből lépett át a Foncierához, a vezérigazgatóságához, Bucurestibe teszi át működési helyét.

A Fonciera ma fennálló erdélyi szervezetében semmiféle személyi változás nem történik. A kolozsvári igazgatóságot ezentul is Demian Anastasiu igazgató vezeti és az összes erdélyi vezérképviselőket a régi szakavatott vezetők irányítják. Az

aradi vezérképviselő irányítását a jövőben is Orbán Aba vezértitkár intézi, aki előzékenységével és szaktudásával elnyerte ügyfeleinek bizalmát.

A két társaság összevont mérlegéből a következő adatokat ragadjuk ki, amelyek azt a nagy bizalmat, amellyel a nagyközönség eddig is viseltetett a két társasággal szemben, teljesen értetővé teszik.

Teljesen befizetett alaptőke	Lei	50.000.000
Alapszabályszerű tartalék	„	10.051.840
Dij- és kártartalékok	„	227.022.233
Tűzágazati díj-bevétel	„	132.622.175
Egyévi elemi ágazati díjbevétel	„	33.921.761
Életágazati díj-bevétel	„	51.351.448
Kifizetett károk és egyéb üzleti költségek:		
Tűz és elemi Élet	„	58.421.280
	„	20.359.350

Az aktiva tételből csak a következő tekintélyes számadatokat emeljük ki:

Készpénz és á vista bankbetétek	Lei	65.153.578
Ingtalanok és pedig a bucaresti három nagy palota, a cluji két impozáns bérház s egyéb telkek és épületek mind-össze	„	69.667.564
leire értékelve.		
A jelzálog kölcsönök összege	„	28.464.605
lejt tesz ki.		

A fenti hatalmas számok is bizonyítékai, hogy a fuzió célja a racionalás és a tőkék tömörülése a legszerencsésebben oldott meg és így a két társaság összetételéből létesült „Fonciera-Agricola“ Nagyrománia legelső és legnagyobb intézetei között foglal helyet.

Közgazdasági lapszerkesztők iskolája

Hogyan lehet a bankoktól pénzt szerezni

Két ugynevezett közgazdasági hírlapíró találkozik az uccán és beszélgetni kezdenek.

— Hogy vagy, hogy vagy? — kérdi az egyik.

— Nem jól barátom, rosszul megy, soha sincs egy vasam se.

— Sajnálak. Látod nekem jól megy és pénzt is kapok bőven.

— Honnan?

— A bankoktól.

— Na, ne mondd, a bankoktól? Engem onnan mindig kidobnak.

— De engem nem dobnak ki, mert én be sem megyek.

— Be se mész? Hát hogy szerzed a pénzt?

— Nagyon egyszerűen. Reggel kilenc óraker odaállok a bank főbejárata elé és mikor egy-egy igazgató megérkezik, megfenyegetem az ujjammal és csak annyit mondom: Na, na!

— És?

— És másnap postautalványon kapom a pénzt.

Ortopéd

és divatcipőt szakszerűen garancia mellett készít

Weisz Sándor

cipőszalon ARAD, Strada Brancovici (Lázár Vilmos-ucca) 5. szám.

Ezuton hozom a n. é. tisztelt hölgyközönség tudomására, hogy a „Splendid“ cégtől, amelynek üzemvezetőnöje voltam, barátságos uton kiléptem, és

„PROBITÁS“

néven, a Piața Luther 1. sz. alatt füzőszalont nyitottam. A t. hölgyközönség szives pártfogását kérem. Kiváló tisztelettel: Kényi Mátyásné szül. Szabó Kató.

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEK

és levelezőlapok jutányos áron

Nagy Géza

mütermében készülnek

művészi kivitelben. Müterem Arad, Bul. Beg. Marie 8

Legújabb divat szerint **cipők** prima anyagból, részletre is.

Szávay Kálmán, Str. Mărășești 6.

Mielőtt **tavaszi** és nyári divatszükségletét beszerezné, okvetlen keresse fel

divatárúházát,

GOLDSTEIN LAJOS

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) 2, ahol női és férfi divatszükségeit legolcsóbban beszerezheti.

Aki tartós és divatos színekre akarja ruháit festetni, keresse fel

Truța János kelmefestő és vegytisztító

intézetét a Magyar- és Varjassy Lajos-uccák sarkán, ahol a **legszebben és legolcsóbban** (majdnem féláron) **festenek, tisztítanak és mosnak.** Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

AZ

ARADI KÖZLÖNY

Erdély leg-
régibb, legolvasottabb és
legelterjedtebb napilapja!

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Josif Vulcan (Kazinczy-u.) 8.
Telefon 532. Telefon 532.
Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.

A legszebben

fényez,
mos,
vasal,

BUTTINGER TERÉZ gőz-
mosodája Strada Consistorului
(v. Batthyányi-u. 35. bent az udvarban)

WEISZ LIPÓT FOTOSZALONJA

Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben)

Gyermek-, portraít és interieur fel-
vételek a legszebb kivitelben esz-
közöltetnek.

Reiner József

budapesti államí műmechanikai és
órai ipariskolát végzett műórás.
Preciz óra- és ékszerraktár, ja-
vitóműhely

Arad, Str. Col. Pirici No. 3.

(Vörösmarthy-ucca 3. szám) a színházi
színészbejárattal szemben.

Házak vételét
és eladását közvetíti

Herzog
Sándor

Str. Bratianu 15. (Weitzer-ucca)

Fick József

Mélyen leszállított árak!

kelmefestő és vegytisztító intézete
Str. Baritiu (volt Rákóczi-u. 14. saját ház. A
legszebben **FEST, MOS** és **TISZTIT.** Fel-
vételi üzlet Bul. Reg. Ferd. 35. Boros Béni-tér

Legpontosabb kiszolgálás!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 600 lei
Félévre . . . 300 lei
Negyedévre . . . 150 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 4 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 5 d.

Telefonszám 520.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Arad, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek 1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Lovrov & Co. könyvnyomdája Arad.

Megjelenik minden hó
10-én, 20-án és 30-án. Hir-
detések közvetlenül a ki-
adóhivatalhoz küldendők
vagy bármelyik hirdető
iroda útján is feladhatók.
A hirdetések díja szöveg-
oldalon 8 lei, hirdetésolda-
lon 6 lei négyzetm.-ként.

Telefonszám 520.